

Sergő Z. András

Az évtized 12 filmje

ryzsy.blog.hu

Annyira megtetszett a Filmvilág blog [listaállítási ötlete](#), meg amúgy egyébként is mindenki szeret mindenféle listákat írni és olvasni, hogy ez sem maradhatott ki. Alább található az évtized 12 legjobb filmje. [Szerintem](#). Ezzel persze két probléma van. Az egyik éppen a Szerintem. Vagyis hogy egy nagyon szubjektív listát olvas mindenki. Annyira szubjektív, hogy néha magamtól is el kell határolódnom, hiszen mást jelentett ugyanaz a film tegnap, jelent ma és fog holnap. Tegnap megnéztem harmadszor A szabadság útjait Sam Mendestől. Tavaly, első két alkalommal jobban tetszett. Hát akkor: mi az, hogy legjobb? Egyébként sem jelenti ugyanazt a legjobb és a "nekem leginkább tetszett". Ez a lista valahol a kettő keveréke.

És mi az, hogy évtized? Mert erről már volt egy vita 10 (majd később 9) évvel ezelőtt, amely mint jókat a gonoszoktól választotta el a két vélemény képviselőit, miszerint mikor kezdődik az új évszázad és évezred: 2000-ben vagy 2001-ben. Nem törve pálcát egyik fél fölött sem, követtem inkább a webes trendeket, s úgy vettem, végsősoron vége most a "nullás" éveknek, amelyeket valahogy bezúfolhatunk a kilencvenes és a tizes évek közé. Legfeljebb lesznek olyan aljas, és jövőre eljátszom, hogy matematikailag 2001-2010 közé tehetünk egy évtizedet. Levágjuk a cikk elejét, és hozzáfűzünk a végéhez pár sort.

De elég a bizonyítvány magyarázásából, lássuk azt, amiért feltehetően mindenki idekattintott.

12. Szerelmem, Szarajevó (2006)

Filmes körökben most egészen biztosan nagyokat kerekednek a szemek. Na ugye, megmondtam, hogy szubjektív! A II. Pécsi Filmünnepen 2006-ban bemutatott film nem részelemeiben és nem is egészében kiváló alkotás. A délszláv háború egzisztenciális és társadalmi következményeit boncolgató film azonban európai koprodukcióban készült, így mint egy kollektív nemzeti büntudatot és lelkiismeret-furdalást is nézhetjük azt. Nem véletlen a címadás sem (bár ez csak a magyar forgalmazó leleménye, az eredeti cím a helyszínt írja le: Grbavica): annak idején Hiroshimát siratta a világ azon fele, amelyik fel merte tenni az atombomba ledobásának jogosságát firtató kérdést. Így tett akkor Alain Resnais, így most bosnyák utóda.



[Kritika](#) | [Trailer](#)

11. Mennyország most (2005)

Az évtized egyik nagy vívmánya - még ha a folyamatok korábban is kezdődtek - a közel-keleti filmművészet európai és így magyarországi térnyerése. Teljesen elfogadott, sőt, bizonyos körökben keresett lett a közel-keleti film, így a Mennyország most. Már az alap gondolat is érdekes: mi, európaiak próbáljuk meg felfogni, mit jelent egy arabnak meghalni a hazájáért! Egy a fontos a világon: még ma Allahal lenni. A film lassú tempója beúsztat minket a helyi atmoszférába, s valahogy megszokjuk, hogy valóban ilyen a világ palesztinéknál.



[DVD-ajánló](#) | [Trailer](#) | [Film a Youtube-on \(angol felirattal\)](#) | [Film a Filmkliken](#)

10. Hétköznapi mennyország (2004)

Úgyis mondhatnám: Amint a mennyben. Mert a film eredeti svéd és legtöbb európai nyelvre lefordított címe is ez. Nem is más ez, mint a Megváltó életének újramesélése. A messzi világhírből kis falujába pihenni hazatérő zenész a betegeknek gyógyulást, a szomorkodóknak vigaszt hoz. Felkarolja a gyengéket és az elesetteket. Az egész falunak pedig örömet ad a teljes nihilben és letargiában. Könnyen vádolhatjuk az alkotókat közhelyparádéval, mert ez egy mese a szeretetről meg ilyen ósdi gondolatokról. Pedig az alkotók "csak" azt vitték filmre, ami a legfontosabb: a zenén és a közösségen keresztül pedig a szereplők új életet kapnak.



[Trailer \(angol felirattal\)](#) | [Klip a film jeleneteiből](#)

9. A család kicsi kincse (2006)

Gyakran ér a kultúrsznobizmus vádja, miszerint én sokkal többet foglalkozom a szerzői filmekkel, mint a műfajiakkal. Nem tudom, a filmes világ vagy az én hibám-e, hogy ebbe a tizenkettes listába csak egy vígjáték került, ám nem csak úgy mutatóba - teszem hozzá gyorsan. A fanyar humor és az istenien eltalált karakterek repítették ugyanis a sárga kisbusz amerikai roadmovie-ját erre a helyre. Már az alapsztori ütős: a bájos, de csúnyácska kislány várólistán (!) bejut a szépségverseny döntőjébe. A család együtt utazik. A szexmániás nagypapa Alan Arkin, a kissé szuicid és meleg hajlamú nagybácsi Steve Carrell vagy a címszereplő, Oscar-jelölésig jutó Abigail Breslin olyat tesz a filmhez, ami nem könnyen felejthető. De nem is akarok.



[Trailer](#) | [Film a Moovie.hu-n](#)

8. Egy makulátlan elme örök ragyogása (2004)

Ó, édes Istenem, bár csak egy kicsit Michel Gondry lehetnék! Elég, ha csak a fantáziáját adja nekem! Tim Burton semmi ahhoz képest, ami a francia rendező fejében zajlik. Először 2004-ben, Jim Carrey és Kate Winslet tolmácsolásában találkoztam ezzel a másik világgal. Joel ugyanis egy nap azzal szembesül, hogy barátnője egy klinikán kitöröltette őt emlékezetéből. Egy másik fiú miatt. Erre Joel úgy dönt, akkor ő is. Aztán szeretnék visszacsinálni, de nem tudja, hogyan kell. Vajon sikerül-e? És ha nem, újra egymásba szerethetnek-e? Egyáltalán érdemes megszabadulni régi, akár rossz emlékeinktől?



[Trailer \(angol nyelven\)](#) | [Film a Filmkliken](#)

7. Tavasz, nyár, ősz, tél... és tavasz (2003)

Nagy közhely, hogy ez a film az élet körforgásáról szól. Pedig - ahogy címében is benne van - tényleg így van. Egy fiatal - mit fiatal, gyerek - buddhista szerzetes egy tó közepén álló szigeten él idős társával. A gyerekkorában kapott bölcsesség élete nagy fordulón útkeresztveződésbe állítja. Akkor is, amikor szerelmes lesz, és akkor is, amikor elhagyja a szigetet. Hogy majd visszatérjen, és élete végén elkezdje újragondolni életét. Távol-keleti film meglepően keresztény gondolatokkal és szimbólumokkal. A rendező Kim Ki-Duk későbbi filmjei is említésre méltók.



[Trailer](#) | [Részlet a filmből](#)

6. Babel (2006)

Aki Alejandro González Inarritu trilógiájának bármelyik darabját (Korcs szerelmek, 21 gramm) látta, olthatatlan vágyat érez, hogy megnézze a másik kettőt is. Hogy melyik a legjobb a három közül, az már véleményes. A voks azért a Babelre esett, mert ez az a film, amelyik szembe mer nézni a világ manapság legnagyobb kérdésével. Azzal, hogy a különböző földrészek különböző kultúrái mennyire nem értik egymást, de leginkább mennyire nem is akarják. Új Bábelt építünk már egy jó ideje. Brad Pitt és Cate Blanchett bontogatja. Emellé pedig Gustavo Santaolalla világjő zenéje társul.



[Kritika](#) | [Trailer](#)

5. A Faun labirintusa (2006)

Én igazából nem szeretem a fantasy-t. Ellenben utálom, de azért szeretem a meséket. Az olyanokat, amelyekben a Mese, mint műfaj minden elemét és tulajdonságát megtalálom. Végülis ez a történetmesélés - és így a film - lényege. A Faun labirintusa Franco spanyol polgárháborús korszakában alakítja ki azt a világot saját szabályaival és törvényeivel, ami végsősoron megduplázza a filmet. Az új évezredben megerősödő mexikói mozi legjobb darabjáról van szó. 3 Oscar-díj élet és halál dolgairól, közte a legjobb operatőrnek járó szobor.



[Trailer](#) | [Film a Moovie.hu-n](#)

4. A mások élete (2006)

Annyi sok jó náci-film után végre itt egy megrázó erejű alkotás Kelet-Európa 40 évéről. A kommunizmusról. Ráadásul Kelet-Németországból, a kőkemény kommunizmus fala mögül, ahonnan tényleg vidám barakk volt minden létező rendszer. Georg Dreyman, az állam ünnepelelt hős drámaírója valami perverz stázis hatalomvágy áldozata lesz. Állandó figyelés alatt tartják, hiszen valami kis bűne biztosan van neki is. Martina Gedeck játéka mellett igazán nagy erénye a filmnek, hogy megmutatja a velejéig való gonosz világot. Egészen apró jelenetekben és nagy összefüggéseiben is láttatja, milyen az a diktatúra, mindezt úgy, hogy egy percig sem kételkedünk az alkotók mértéktartásában.



[Kritika](#) | [Trailer](#) | [Film a Google Videón](#)

3. Dogville - A menedék (2003)

Ha valaki megváltoztatta a mozit, az egyértelműen Lars von Trier. Ha van von Triernek filmje, ami megváltoztatta az embereket, az a Dogville. A [Dogma-mozgalom](#) atyjának antimegváltás-filmnek is nevezett alkotásában a főszereplő Grace (a beszélő név, Kegyelem, megtestesítője Nicole Kidman) egy eldugott faluba menekül üldözői elől, hogy ott menedéket kap. A kezdetben kedves falu idővel kimutatja gonosz arcát. Az ember velejéig gonosz és önző - állítja a rendező, s nem mondanám, hogy erősítené a szomszédba vetett bizalmunkat. Az imitált díszletek között mozgó szereplők még egyedibbé teszik a filmet - igazi von Trier motívummá.



[Trailer \(angol nyelven\)](#) | [Sajtótájékoztató Kidmannel és von Trierrel](#)

2. A sötét lovag (2008)

Az igazán nagy filmek titka az igazán nagy és osztatlan siker. Vagyis a szakma, a sajtó és a közönség előtt maximálisan kiállt próba. Christopher Nolan eddig is makulátlan filmes pályája valószínűleg a csúcán jár, s - ami még fontosabb - poraiból felélesztette a Batman-legendát. (Bár egyesek szerint ezt már a Batman: Kezdődik kapcsán megtette Nolan.) Nem emlékszem ugyanis, hogy A sötét lovagról bárki is finnyásan szólt volna, "csak" egy egyszerű képregény-adaptációnak vagy hasonlóknak nevezte volna. Ez a film ugyanis a Jó és a Rossz Biblia őstörténete óta ismert gigászi harcát mutatja epikus méretekben. A Dogville-lel ellentétben azonban itt a Jó képes a gőzelemre. Vagy nem, hiszen a Jó maga is Rosszá válik a Rosszal való állandó harcában. Heath Ledger utolsó játéka Joker szerepében minden színésznek követendő példa.



[Trailer](#) | [Film a Moovie.hu-n](#)

1. 4 hónap, 3 hét, 2 nap (2007)

A román újhullám filmjéről ugyanazt el lehet mondani a nagy filmek kapcsán, mint az előbb említettéről. Annyi különbséggel, hogy ez a film nem nevezhető közönségfilmnek. Kicsit sem. Nem az a tipikus karácsonyi ajándék. Nem ajánlanám senkinek. A rokonaim és a barátaim elől például elzárnám. Akkor mégis mit keres a toplistán élén? Cristian Mungiu drámája fotelba szegez, a lélegzetet tartja vissza, és nem engedi, hogy a vásznon (képernyőn) kívül máshova tekints. A film lényege: egy egyetemi hallgató lány fent nevezett ideje terhes. Igen, ez az a fajta, amelyik teher. Kollégiumi szobatársával "orvost" talál, aki egy dupladugásért (igen, ez a megfelelő szó) segít elhajtani. Fesztes tempójú, állati feszült hangulatú, de fegyelmezett tempójú Cannes-ban fődíjas filmjében Cristian Mungiu káprázatos képét adja a Ceausescu-féle román kommunizmus végnapjainak. Panelvilág belül-kívül egyaránt, teljes kiszolgáltatottság, ó, Istenem.



[Kritika](#) | [Trailer](#) | [Film a Filmkliken](#)